

TOIMINTA JA HALLINTO 2006:6

*Lainvalmisteluosaston
organisaation kehittäminen*

OIKEUSMINISTERIÖN TOIMINTA JA HALLINTO 2006:6

*Lainvalmisteluosaston
organisaation kehittäminen*

OIKEUSMINISTERIÖ
HELSINKI 2006

ISSN 1458-6436
ISBN 952-466-325-2
Oikeusministeriö
Helsinki

KUVAILELEHTI

OIKEUSMINISTERIÖ

Julkaisun päivämäärä
3.1.2006

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) puh.joht. Pekka Nurmi siht. Olli Mutttilainen Heidi Sederholm		Julkaisun laji Työryhmän mietintö	
		Toimeksiantaja Oikeusministeriö	
		Toimielimen asettamispäivä 10.10.2005	
Julkaisun nimi Lainvalmisteluosaston organisaation kehittäminen			
Julkaisun osat			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Oikeusministeri Johannes Koskinen asetti 17.2.2005 työryhmän, puheenjohtajanaan kansliapäällikkö Kirsti Rissanen, suunnittelemaan oikeusministeriön organisaation kehittämistyön jatkamista. Kansliapäällikkö Rissanen asetti syyskuussa alatyöryhmän, puheenjohtajana ylijohdaja Pekka Nurmi, valmistelemaan lainvalmistelun ja lainvalmistelun kehittämisen organisointia oikeusministeriössä. Työryhmän tuli raportoida toiminnastaan kansliapäällikön johtamalle työryhmälle.</p> <p>Toimeksiannossa alatyöryhmän työ oli linjattu selkeästi niin, että suunnittelun pohjana oli nykyisen lainvalmisteluosaston jakaminen kahteen osastoon, jolloin työn kohteeksi jäi lähinnä osastojen toimialojen täsmentäminen, yhteistyön ja henkilöstökysymysten järjestäminen sekä eräät osastojen toimialaa koskevat kysymykset, kuten eurooppaoikeudellisten asioiden koordinointi.</p> <p>Työryhmä on suorittanut tehtävänsä toimeksiannon mukaisesti.</p>			
Avainsanat: (asiasanat) hankkeet, organisaation kehittäminen			
Muut tiedot (Oskari- ja HARE-numero, muu viitenumero) OM 1/0119/2005			
Sarjan nimi ja numero Oikeusministeriön toiminta ja hallinto 2006:6		ISSN 1458-6436	ISBN 952-466-352-2
Kokonaissivumäärä	Kieli suomi	Hinta	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Oikeusministeriö		Kustantaja Oikeusministeriö	

LAINVALMISTELUOSASTON ORGANISAATION KEHITTÄMINEN

Työryhmän muistio

Oikeusministeri Johannes Koskinen asetti 17.2.2005 työryhmän, puheenjohtajana kansliapäällikkö Kirsti Rissanen, suunnittelemaan oikeusministeriön organisaation kehittämistyön jatkamista. Syyskuussa 2005 ministeri Koskisen kanssa käydyn keskustelun pohjalta kansliapäällikkö Rissanen asetti alatyöryhmän, puheenjohtajana ylijohdaja Pekka Nurmi, valmistelemaan lainvalmistelun ja lainvalmistelun kehittämisen organisointia oikeusministeriössä. Alatyöryhmän tuli raportoida toiminnastaan kansliapäällikön johtamalle työryhmälle.

Alatyöryhmän työ oli toimeksiannossa linjattu selkeästi niin, että suunnittelun pohjana oli nykyisen lainvalmisteluosaston jakaminen kahteen osastoon, jolloin työn kohteeksi jäi lähinnä osastojen toimialojen täsmentäminen, yhteistyön ja henkilöstökysymysten järjestäminen sekä eräät osastojen toimialaa koskevat kysymykset, kuten eurooppaoikeudellisten asioiden koordinointi.

Työryhmä on suorittanut tehtävänsä toimeksiannon mukaisesti. Työryhmä on nähnyt työnsä teknisenä eikä ole pitänyt mahdollisena varsinaisesti käsitellä toimeksiannon taustalla olevaa peruskysymystä eli tarvetta ja perusteita siirtyä lainvalmisteluosastosta kahteen erilliseen osastoon. Tätä peruskysymystä on kuitenkin jouduttu työn kuluessa jatkuvasti sivuamaan muun muassa pohdittaessa niin ministeriön oman lainvalmistelun kuin muiden ministeriöiden kanssa tapahtuvan yhteistyön saumatonta toteuttamista.

Työryhmä on havainnut, että nykyisen lainvalmisteluosaston jakaminen kahdeksi osastoksi pikemminkin loisi ongelmia kuin ratkaisisi niitä. Työryhmän näkemys onkin, ettei lähtökohdaksi asetettu lainvalmisteluosaston jakaminen ole lainvalmistelun kehittämisen kannalta toimiva ratkaisu eikä siten hyvin tukisi lainvalmistelua ja sen kehittämistä yhtenä ministeriön päätehtävänä ja osana valtioneuvostoa.

Työryhmä on pyrkinyt analysoimaan oikeusministeriön EU-asioiden hoitoa sekä näiden asioiden yhteensovittamisen tarvetta ja mahdollisuuksia. Myös tämä on kysymys, joka ei koske vain lainvalmisteluosastoa, vaan oikeusministeriön toimintaa laajemminkin. Toimivan järjestelyn löytäminen edellyttää siten vielä jatkotyötä. Samalla kun työryhmä esittää näkemyksiä asian järjestämisestä pitkällä aikavälillä, työryhmä korostaa, että ensisijaista on turvata Suomen EU-puheenjohtajuuskauden sujuva hoitaminen.

Työryhmä jättää tehtävänsä suoritettuaan muistionsa oikeusministeriön organisaation kehittämisryhmälle.

Helsingissä 3 päivänä tammikuuta 2006

Pekka Nurmi

Carolina Ahlström

Tiina Astola

Jaana Jääskeläinen

Matti Niemivuo

Raili Paananen

Martti Simola

Jan Törnqvist

Olli Muttilainen

Heidi Sederholm

LAINVALMISTELUOSASTON ORGANISAATION KEHITTÄMINEN

1. Johdanto

Oikeusministeri Johannes Koskinen asetti 17.2.2005 työryhmän, jonka tehtävänä oli jatkaa ministeriön organisaation kehittämistyötä mm. seuraavien linjausten mukaisesti:

- ministeriön organisaation tulee aikaisempaa paremmin vastata ministeriön päätehtäviä,
- kansainvälisen toimintaympäristön muutosten vaikutukset tehtäviin ja organisaation tulee selvittää,
- johtamisjärjestelmän selkeys sekä mahdollisuus joustavaan työskentelyyn ministeriössä tulee asettaa kehittämistavoitteeksi.

Tehtäväksiannossa todetaan, että oikeusministeriön lainvalmistelun päätehtävät ovat: lainvalmistelu valtiosääntöoikeuden, yleisen hallinto-oikeuden, yksityisoikeuden sekä rikos- ja prosessioikeuden aloilla sekä valtioneuvoston lainvalmistelun kehittäminen, laintarkastus ja EU-oikeudellinen neuvonta. On selvittävää, miten nämä tehtävät tulisi organisoida tarkoituksenmukaisesti ottaen huomioon erityisesti lainvalmisteluosaston nykyisin varsin suuri henkilöstömäärä. Samalla tulee selvittää, miten voidaan toteuttaa ennakoitavissa oleva tarve parantaa ihmis- ja perusoikeuksien, demokratia-asioiden ja kansalaisvaikuttamisen sekä lainvalmistelun kehittämisen hoitamista ministeriössä.

Edelleen tehtäväksiannon mukaan kansainvälisen oikeudellisen ympäristön muuttumisen vaikutukset ministeriön kansainvälisten tehtävien hoitamiseen osastoissa sekä kansainvälisessä yksikössä tulee selvittää.

Edellä esitettyjen kehittämiskohteiden yhteydessä tulee kiinnittää huomiota ministeriön ja johtamisjärjestelmän toimivuuteen sekä selvittää myös johto- ja esimiestehtäviin käytettyjen virkojen nimikkeistöä.

Työryhmän puheenjohtajana on kansliapäällikkö Kirsti Rissanen.

Ministeriön toiminnan ja organisaation uudistamisesta järjestettiin oikeusministeri Koskisen johdolla keskustelutilaisuus 21.9.2005. Tilaisuudesta laaditun pöytäkirjan (kokousmuistio 10.10.2005/Olli Muttilainen) mukaan ”Käytiin vilkas keskustelu, jossa käsiteltiin organisatorisia ja toiminnallisia vaihtoehtoja 1-kohdassa mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi, kuten erilaisia linjamalleja osastorakenteeseen puuttumatta. Keskustelun tuloksena ministeri Koskinen linjasi jatkovalmistelun seuraavasti:” Kokousmuistiossa seuraa tämän jälkeen nyt puheena olevan alatyöryhmän toimeksiantoa vastaava kuvaus.

Sittemmin alatyöryhmässä tuotiin esille näkemys, jonka mukaan edellä oleva kokousmuistion teksti ei aivan kuvaa kokouksessa käytyä keskustelua, jossa lainvalmisteluosaston edustajat pitivät parempana kehittämistyön jatkamista yhtenäisen lainvalmisteluosaston pohjalta.

Keskustelutilaisuuden pohjalta kansliapäällikkö Rissanen asetti 10.10.2005 alatyöryhmän lainvalmistelukokonaisuutta koskevia selvityksiä varten jäljempänä todetun toimeksiannon mukaisesti. Työryhmän tuli raportoida kansliapäällikön johtamalle työryhmälle 31.12.2005 mennessä.

2. Työryhmän tehtävä

Toimeksiantonsa mukaan alatyöryhmän tuli edetä työssään seuraavien kehittämislinjausten mukaisesti.

1. Lainvalmisteluosaston toimintatapojen ja sisäisen hallinnon kehittämisen ohella on tarpeen muuttaa myös osaston hallinnollista rakennetta.
2. Jatkovalmistelussa tulee suunnitella siirtymistä nykyisen lainvalmisteluosaston sijasta kahteen osastoon.
3. Osastojen toimialat, joita jatkotyössä tulee täsmentää, ovat pääpiirteissään seuraavat:
 - 3.1. Lainvalmistelusta vastaava osasto:
 - lainvalmistelu yleisen yksityisoikeuden, perhe- ja perintöoikeuden sekä insolvenssioikeuden alalla,
 - lainvalmistelu rikosoikeuden alalla;
 - lainvalmistelu prosessioikeuden alalla.
 - 3.2. Lainvalmistelusta ja säädösvalmistelun kehittämisestä vastaava osasto:
 - säädösvalmistelun kehittäminen ja lainsäädännön laadun parantaminen;
 - laintarkastus;
 - lainvalmistelu julkisoikeuden alalla;
 - eurooppaoikeuden asiantuntijatehtävät sekä Eurooppa-asioiden koordinaatio oikeusministeriössä.
4. Jatkotyössä tulee selvittää, miten osastojen yhteistoiminta järjestetään siten, ettei kahdeksi osastoksi organisoituminen estä joustavaa yhteistyötä mm. lausunnonantossa, henkilöstön tehtäväkierrossa sekä kehittämis- ja valmistelutehtävien yhteensovittamisessa.
5. Jatkotyössä tulee edelleen selvittää, miten voidaan toteuttaa ennakoitavissa oleva tarve parantaa ihmis- ja perusoikeusasioiden sekä nk. demokratia-asioiden hoitamista ministeriössä. Tässä yhteydessä ei ole kuitenkaan tarpeen käsitellä kielilain toimeenpanoon, saamelaiskysymyksiin tai vaalien toteuttamisen liittyvien tehtävien organisoimista.
6. Osastojen niminä voidaan käyttää lainvalmisteluosastoa ja säädöspolitiikan osastoa, jollei jatkovalmistelussa tulla toisiin tuloksiin.

3. Työryhmän toiminta

Työryhmään ovat kuuluneet puheenjohtajana ylijohtaja Pekka Nurmi, jäseninä lainsäädäntösihteeri Carolina Ahlström, lainsäädäntöjohtaja Tiina Astola, lainsäädäntöneuvos Jaana Jääskeläinen, lainsäädäntöjohtaja Matti Niemivuo, henkilöstösihteeri Raili Paananen, erityisasiantuntija Martti Simola, lainsäädäntöjohtaja Jan Törnqvist sekä sihteereinä hallintojohtaja Olli Muttilainen ja ylitarkastaja Ulla Westermarck. Westermarckin jäätyä äitiyslomalle hänen tilallaan on toiminut sihteerinä ylitarkastaja Heidi Sederholm.

Työryhmä on kokoontunut viisi kertaa. Työryhmä on kuullut suullisesti ja kirjallisesti kansainvälisen yksikön johtajaa Matti Joutsenta.

Alatyöryhmä on toimeksiantonsa mukaisesti käsitellyt erityisesti lainvalmisteluosaston jakamista kahteen osastoon ja tästä seuraavia käytännön kysymyksiä. Erityisesti on selvitetty osastojen yhteis-

toiminnan järjestämistä siten, että kahdeksi osastoksi organisoituminen mahdollisimman vähän haittaisi joustavaa yhteistyötä osastojen toimialaan kuuluvissa keskeisissä asioissa. Tulevat esitetään muutoksina valtioneuvoston asetukseen oikeusministeriöstä ja oikeusministeriön työjärjestykseen perusteluineen. Lisäksi esitetään näkemyksiä eurooppaoikeudellisen koordinaation sekä ihmis- ja perusoikeusasioiden käsittelyn järjestämisestä ministeriössä.

Alatyöryhmä ei ole voinut toimeksiannosta johtuen käsitellä itse peruskysymystä eli lainvalmisteluosaston jakamisen tarvetta ja sen perusteluja. Työssä on kuitenkin havaittu, että monet ratkaistavat kysymykset ovat seurausta lähtökohdaksi asetetusta lainvalmisteluosaston jakamisesta eivätkä lainvalmistelun toimintakokonaisuuden kehittämistarpeesta sinänsä. Tämänkin vuoksi työryhmässä on jatkuvasti noussut esille tarve käydä vielä perusteellinen keskustelu lainvalmistelukokonaisuuden järjestämiseen liittyvistä eri vaihtoehdoista sekä niiden hyödyistä ja haitoista. Aineistoa keskustelulle on jo runsaasti olemassa.

4. Työryhmän kannanotot

4.1. Osastojen toimialat ja tehtävät

Työryhmän toimeksiannossa on paitsi linjattu lainvalmisteluosaston jako kahteen osastoon, myös määritelty osastojen toimialat varsin tarkoin. Säädöspoliittiseen osastoon kuuluisivat julkisoikeuden yksikkö, tarkastustoimisto ja eurooppaoikeuden yksikkö. Suoraan osastopäällikön alaisina toimisivat tässä vaiheessa lainvalmistelun kehittämistehtäviin osoitetut virkamiehet sekä osastosihteeri. Lainvalmisteluosastossa olisi yksityisoikeuden yksikkö sekä rikos- ja prosessioikeuden yksikkö.

Osastojen tehtävät eivät poikkeaisi olennaisesti nykyisistä lainvalmisteluosastolle kuuluvista tehtävistä. Tehtäväalat on esitetty toimeksiannossa. Lainvalmistelun kehittämisen resurssit ovat vaatimattomat, eikä niiden lisäyksiä ole näköpiirissä. Tämän vuoksi erillisen kehittämysyksikön muodostaminen ei olisi perusteltua, eikä myöskään kehittämistehtävän aikaisempaa voimakkaampi esittäminen hallintosäädöksissä.

4.2. Osastojen yhteistoiminnan turvaaminen

Lainvalmisteluosaston jakaminen kahdeksi osastoksi vaikuttaisi voimakkaimmin lainvalmisteluyksikköjen yhteistoimintaan. Nykyisin lainvalmistelun kokonaisuus on yhtenäisen johdon alaisuudessa, jolloin lainvalmisteluhankkeiden ideointi, suunnittelu, esivalmistelu, perusvalmistelu sekä näihin liittyvät muut tehtävät sujuvat luontevasti lainvalmisteluyksikköjen yhteistoiminnassa niin yksilövalmisteluna kuin ryhmätyönäkin. Yhteistoiminta on luonteeltaan usein epävirallista ja joustavaa. Sama koskee myös lausuntojen valmistelua. Yhden osaston kautta tehty yhteistyö myös muiden osastojen kanssa on yksinkertaista ja johdettua.

Kun säädökset ja myös niistä annettavat lausunnot sisältävät säännönmukaisesti useita oikeudenaloja koskevia kysymyksiä, on joustava yhteistyö ja sen myötä lainsäädännön kokonaishallinnan ja sen sisältämän valvontatehtävän säilyttäminen oikeusministeriön hallinnassa tärkeää koko valtioneuvoston lainvalmistelutyölle. Osaston jakaminen kahdeksi erilliseksi osastoksi ei paranna tämän tehtävän suorittamisen edellytyksiä. Sen sijaan on pelättävissä, että varsinkin ajan kuluessa osastojen painopistealueet loittonevat ja tulosohjatut ydintehtävät murentavat pohjaa yhteiseen valmisteluun osallistumiselta. On myös aikaisempaa vaikeampaa ottaa kokonaisvastuuta säädösten ja lausuntojen riittävän kattavasta ja tasapainoisesta sisällöstä.

Seuraavassa esitetään toimeksiannon mukaisesti näkökohtia siitä, mitä kahdessa osastossa toimittamassa olisi otettava huomioon.

Lainvalmistelu

Uusien osastojen toimialojen mukaiset valmisteluvastuut olisivat sinänsä melko selkeät, mutta lakiesitysten valmistelussa välttämätön yhteistoiminta olisi järjestettävä jatkuvan seurannan ja yhteydenpidon avulla. Päävastuu asian järjestämisessä olisi osastopäälliköillä ja lainsäädäntöjohtajilla. Useimpiin valmisteluhankkeisiin tulisi osallistumaan valmistelijoita useasta yksiköstä.

Lausunnonanto

Oikeusministeriölle osoitetut lausuntopyynnöt kuuluvat usein lähtökohtaisesti jonkin lainvalmisteluyksikön tehtäviin. Samalla ne kuitenkin usein sisältävät myös kysymyksiä, joissa tarvitaan useamman kuin yhden oikeudenalan asiantuntijan panosta. Lausunnon laatimisessa saatetaan tarvita esimerkiksi valtiosääntöoikeutta, eurooppaoikeutta, hallinto-oikeutta, sopimusoikeutta ja rikosoikeutta koskevaa asiantuntemusta. Lausuntopyynnöillä on usein myös varsin kiire, eikä aikaa vieviin yhteistoimintamenettelyihin ole mahdollisuutta.

Ministeriön kirjaamon tulisi olla hyvin perillä ja ohjeistettu päävastuullisista osastoista. Asianomainen osastopäällikkö päättäisi, mikä yksikkö osastolla pääasiassa huolehtii lausunnon valmistelusta. Osastopäällikkö antaisi tarvittavat ohjeet koskien mm. yhteistyötä toisen osaston yksiköiden kanssa. Keskeisiä toimijoita organisoinnissa olisivat yksiköiden johtajat. Ongelmatapauksissa osastopäälliköt neuvottelisivat asiasta keskenään.

Muu yhteistyö

Siirtymävaiheessa valmisteluvastuut hoidetaan loppuun aikaisempien toimeksiantojen mukaan. Siirtymävaiheen yhteistyöstä ja uusien käytäntöjen luomisesta olisi myös sovittava osastopäälliköiden ja lainsäädäntöjohtajien kesken. Tämä koskee muun muassa käännoitehtäviä, henkilöstö- ja taloushallinnon tehtäviä sekä muita tukitehtäviä. Osastoilla voisi olla sopimansa mukaan yhteisiä tiloja ja laitteita, tiedotus- ja virkistystoimintaa sekä henkilöstökoulutusta.

Yksiköiden johtajille olisi määrättävä sijaiset. Järjestely on tarpeen jo nykyisessä lainvalmisteluosastossa.

4.3. Ministeriön EU-asioiden koordinaation järjestäminen

EU-asioiden valmistelu oikeusministeriössä on organisoitu siten, että periaatteessa kukin osasto ja yksikkö vastaa omaan toimialaansa kuuluvista EU-asioista. Osastojen/yksiköiden valmistelijat huolehtivat esimiestensä alaisuudessa kantojen valmistelusta ja Suomen edustamisesta neuvoston työryhmissä sekä valmistelemaan hankkeita koskevasta ohjeistuksesta Coreper- ja neuvostokäsittelyä varten.

Osa EU-asioista on kuitenkin luonteeltaan sellaisia, että ne eivät luontevasti kuulu minkään yksittäisen osaston tai yksikön valmisteltaviin. Oikeusministeriön tulee osana valtioneuvostoa osallistua myös sellaisten EU-asioiden valmisteluun, jotka ovat luonteeltaan yleisiä ja horisontaalisia eivätkä koske yksin ministeriön toimialaa. Tällaisia ovat mm. erilaiset EU:ssa laadittavat toimintaohjelmat ja työsuunnitelmat, Eurooppa-neuvoston kokousten valmistelu, EU:n rahoituskehyksiä ja budjettia

koskevat asiat sekä puheenjohtajuuskauden suunnittelu ja kansallisia asiantuntijoita koskeva päätöksenteko. Horisontaalisiin kysymyksiin voidaan lukea myös osallistuminen Suomen kantojen valmisteluun hallitustenvälisissä konferensseissa perussopimuksia muutettaessa ja vastaavat muut institutionaaliset EU-kysymykset.

Valtioneuvoston tasolla EU-asioiden koordinaatiosta vastaa valtioneuvoston EU-sihteeristö (VNEUS). VNEUS:n laatimissa EU-asioiden käsittelyohjeissa todetaan, että jokaisessa ministeriössä tulisi olla yksi tai useampi EU-koordinaattori. Ministeriön EU-koordinaation tulisi mm.:

- varmistaa, että ministeriön EU-valmistelussa noudatetaan sovittuja aikatauluja ja ohjeita työryhmätyön, Coreper-ohjeiden ja eduskunnan informoinnin osalta
- toimia konsulttina EU-asioita koskevissa menettelytavoissa
- osallistua ministerineuvoston kokousten ml. taustojen valmisteluun ja eduskunnan informointiin ennen neuvoston kokouksia
- seurata EU-asioiden komiteassa esille tulevia asioita ja välittää niistä tiedot eteenpäin
- seurata EU-ministerivaliokunnassa esille tulevia asioita ja valmistella niihin tarvittaessa kannanotot
- seurata EU-informaatiota sekä avustaa johdon ja muiden virkamiesten tiedonsaantia heitä kiinnostavista kysymyksistä
- toimia yhteyselimenä valtioneuvoston EU-sihteeristöön, EU-edustustoon ja muihin EU-valmisteluelimiin sekä muihin ministeriöihin EU-asioissa
- käsitellä ministeriön edustukseen EU-toimielimissä liittyvät kysymykset (mm. nimitykset EU:n komiteoihin ja työryhmiin)
- käsitellä kansallisiin asiantuntijoihin liittyvät kysymykset
- koota ja valmistella ministeriön lausunnot EU-asioissa
- yhteensovittaa EU-asiat, jotka koskevat ministeriön useita osastoja
- seurata oman ministeriön EU-politiikan kokonaisuutta ja muiden ministeriöiden EU-politiikan yhtymäkohtia oman ministeriön toimialaan
- varmistaa ministeriössä tiedonkulku EU-asioissa
- seurata ja ennakoida kunkin EU-puheenjohtajamaan asialistan muotoutumista
- seurata ja ennakoida komission työohjelmaa omaan toimialaan kuuluvissa asioissa.

Jos ministeriössä on useita EU-koordinaattoreita, nimetään yksi yhteyshenkilöksi EU-koordinaattorit -ryhmään.

Oikeusministeriössä edellä mainitut tehtävät jakaantuvat pääosin kansainväliselle yksikölle ja eurooppaoikeuden yksikölle, mutta myös EU-asioita käsitteleville osastoille/yksiköille. Kaikkien VNEUS:n ohjeessa lueteltujen seikkojen osalta ei ole määritetty vastuutahoa.

Kansainvälinen yksikkö huolehtii oikeus- ja sisäasiainneuvoston kokousten valmistelusta. Yksikössä valmistellaan useimmissa tapauksissa ministeriön kannat niissä EU-asioissa, jotka eivät liity vain yhden osaston/yksikön toimialaan, vaan ovat luonteeltaan horisontaalisia (esim. ministeriön EU-toimintapolitiikka, EU:n toimintaohjelmat ja työsuunnitelmat, Eurooppa-neuvoston kokoukset, puheenjohtajuuskauden suunnittelu, kansalliset asiantuntijat).

Koordinointitehtäviä kuuluu kuitenkin myös lainvalmisteluosaston eurooppaoikeuden yksikölle. Yksikkö mm. edustaa oikeusministeriötä useissa valtioneuvoston yhteensovittamisjärjestelmän elimissä, kuten EU-asioiden komiteassa ja horisontaalisissa jaostoissa (35 ja 40) budjettijaostoa lukuun ottamatta. Ministeriön edustaja EU-koordinaattorit -ryhmässä on tarkastaja eurooppaoikeuden yksiköstä. Yksikössä myös valmistellaan ministerille tausta-aineisto EU-ministerivaliokunnan

kokouksia varten lukuun ottamatta oikeus- ja sisäasiain-neuvostoa (OSA-neuvosto) koskevaa valmistelua, josta vastaa kansainvälinen yksikkö. Lisäksi eurooppaoikeuden yksikkö osallistuu EU-asioiden valmisteluvastuista päättämiseen valtioneuvostossa sekä seuraa ja pitää ajan tasalla ministeriön sisäisiä valmisteluvastuita koskevia tietoja mm. asiakirjaliikenteen sujumisen varmistamiseksi.

EU-asioita käsittelevissä osastoissa/yksiköissä huolehditaan mm. Coreper-ohjinnan valvonnasta sekä osallistumisesta niiden jaostojen toimintaan, joiden tehtäviin kuuluu osaston/yksikön toimialaan liittyviä kysymyksiä. Osastoilla/yksiköissä on saatettu nimetä joku yksikön EU-koordinaattoriksi, joka on yhteydessä kansainväliseen yksikköön ja eurooppaoikeuden yksikköön koordinointiin liittyvissä kysymyksissä. Tämä on yleistä mm. niissä nykyisen lainvalmisteluosaston lainvalmisteluyksiköissä, joiden toimialaan liittyy paljon EU-asioita.

Ministeriössä toimii siis tavallaan EU-asioiden ”koordinoitiverkosto” sen sijaan, että kaikki koordinointi olisi keskitetty yhdelle taholle.

Ministeriöiden odotetaan osallistuvan aktiivisesti sekä EU-toiminnan organisointiin ja yhteensovittamiseen valtioneuvostossa että hallituksen EU-politiikan muotoilemiseen horisontaalisissa kysymyksissä. Oikeusministeriön EU-asioiden määrä on jatkuvasti ollut kasvussa oikeus- ja sisäasioiden yhteistyön kehittyttyä yhdeksi unionin toiminnan pääpainopistealueista, mikä vaatii oikeusministeriöltä osallistumista hallituksen EU-politiikan valmisteluun. Nämä muutokset ovat aiheuttaneet haasteita myös EU-asioiden koordinoinnille ministeriössä.

EU-asioiden yhteensovittamisessa on silloin tällöin ongelmia sen vuoksi, että koordinoititehtäviä hoitavien yksiköiden välinen työnjako on osittain epäselvä ja puutteellinen. Tämän vuoksi oikeusministeriön panos horisontaalisten asioiden valmistelussa saattaa jäädä vajavaiseksi. Horisontaalisten asioiden koordinointi rajoittuu usein osastoilta ja yksiköiltä saatujen kommenttien välittämiseen sellaisenaan eteenpäin ilman, että ehdittäisiin luoda ministeriön kokonaisnäkemys asiaan. Lisäksi yhteistyökumppanien on vaikea tietää, kuka oikeusministeriössä vastaa mistäkin koordinoititehtävistä.

Työryhmä katsoo, että EU-asioiden valmistelussa tulisi vastaisuudessa olla lähtökohtana se, että kukin osasto ja yksikkö vastaa omaan toimialaansa kuuluvista EU-asioista. Myös EU-asioiden koordinointiin liittyviä tehtäviä voidaan periaatteessa hoitaa hajautetusti, kunhan tehtävät on selkeästi ja loogisesti vastuutettu ja työnjako kaikkien tiedossa. Ministeriön EU-asioista ylivoimaisesti suurin osa koskee oikeus- ja sisäasioiden alan yhteistyötä, jonka substanssivalmistelusta vastaa pääosin nykyinen lainvalmisteluosasto. Olisi luontevaa, että myös EU-asioiden koordinoinnista huolehdittaisiin organisaatiossa mahdollisimman lähellä substanssivalmistelua. Nykyisen lainvalmisteluosaston toimintayksiköistä luontevin sijoituspaikka koordinoititehtäville olisi eurooppaoikeuden yksikkö.

Toimeksiannossa kaavailtu nykyisen lainvalmisteluosaston jako kahteen eri osastoon ei palvelisi edellä mainittua tarkoitusta sijoittaa substanssivalmistelu ja koordinoititehtävät lähelle toisiaan, koska eurooppaoikeuden yksikön sijoituspaikka olisi säädöspoliittisessa osastossa, kun taas EU-asioiden substanssivalmistelu jäisi pääosin lainvalmisteluosastolle. Jos kahtiajako päätetään toteuttaa, EU-asioiden koordinoititehtävien sijoittamista on pohdittava uudelleen.

Joka tapauksessa EU-asioiden koordinoititehtävien siirtäminen edellyttää siitä huolehtimista, että niistä vastaavalla yksiköllä on tarvittavat resurssit tehtävien suorittamiseen. Kansainväliseltä yksiköltä siirrettäisiin ne henkilöresurssit, jotka vastaavat siirtyviä tehtäviä.

4.4. Ihmisoikeus- ja demokratia-asiat osastojen työssä

Lainvalmistelu ihmis- ja perusoikeusasioissa kuuluisi edelleen pääosin (säädöspoliittisen osaston) julkisoikeuden yksikölle. Perus- ja ihmisoikeusnäkökulman vahvistaminen on myös eurooppaioikeuden yksikön painopistealueita. Perusoikeuksien suoja on viime vuosina usein ollut esillä myös lainvalmisteluosastoon kaavaillun rikos- ja prosessioikeuden yksikön hankkeissa. Ihmis- ja perusoikeusnäkökulma tulisi jatkossakin vahvasti sisältymään sekä säädöspoliittisen että lainvalmisteluosaston luonteeseen toimintapolitiikkaan.

Ns. demokratia-asioiden hoito liittyy kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman tuleviin ehdotuksiin ja niiden toteuttamiseen. Kun valmistelu on tältä osin vielä kesken, on lausuminen näiden asioiden organisatorisesta järjestämisestä ministeriössä ennen aikaista. Työryhmä kuitenkin katsoo, että nyt puheena oleviin osastoihin ei tulisi sijoittaa toimintoja, jotka ovat luonteeltaan selvästi muuta kuin säädösvalmistelua tai siihen välittömästi liittyvää palvelua.

Toimeksiannon mukaan työryhmän ei ole ollut tarpeen käsitellä kielilain toimeenpanoon, saamelaiskysymyksiin tai vaalien toteuttamiseen liittyvien tehtävien organisointia.

4.5. Henkilöstö- ja resurssivaikutukset

Lainvalmisteluosaston henkilöstö

Henkilöstön jakaminen eri osastoille merkitsisi toimeksiannon mukaisesti toteutettuna, että nykyisestä 82 virkamiehestä lainvalmisteluosastoon jäisi 39 virkamiestä (19 lainsäädäntöneuvosta) ja säädöspoliittiseen osastoon siirtyisi 43 virkamiestä (20 lainsäädäntöneuvosta). Virkamiehet olisivat siinä osastossa, johon heidän yksikkönsä jaon jälkeen kuuluisi.

Tarkoituksena on, että nykyinen lainvalmisteluosaston osastopäällikkö siirrettäisiin virkoineen säädöspoliittisen osaston osastopäälliköksi ja tilalle perustettaisiin uusi osastopäällikön virka. Vuoden 2006 valtion talousarvion mukaan ”Valtioneuvoston säädösvalmistelun tehostamiseen ja ministeriön organisaation uudelleen järjestelyyn liittyen voidaan perustaa 1.3.2006 lukien osastopäällikön (A32) virka”. Koska virkaan ei ole erikseen eikä ministeriön toimintamenokehyksessä muutoinkaan osoitettu määrärahaa, jouduttaneen viran kulut käytännössä pääosin kattamaan lakkauttamalla toinen lainvalmisteluosastolle jäävästä kahdesta apulaisosastopäällikön virasta. Osastolla siis olisi yksi osastopäällikkö ja yksi lainsäädäntöjohtajana toimiva apulaisosastopäällikkö sekä kaksi lainvalmisteluyksikköä (yksityisoikeuden yksikkö sekä rikos- ja prosessioikeuden yksikkö). Muodostuvaa tilannetta ei voi pitää hallinnollisesti tasapainoisena, jos osastopäällikkö joutuu sekä kantamaan kokonaisvastuun koko osastosta että johtamaan toista lainvalmisteluyksikköä. Jos taas vastuut jaettaisiin toisiin, jouduttaisiin myös osaston toiminta organisoimaan uudelleen.

Lainvalmisteluosaston henkilöstöstä, joka jatkaa työtään uudessa lainvalmisteluosastossa, ei tarvitse tehdä siirtopäätöksiä. Säädöspoliittiseen osastoon siirtyvien pysyvien ja määräajaksi täytettävien virkojen haltijat voidaan valtion virkamieslain (750/1994) 5 §:n mukaan siirtää uuteen osastoon ministeriön päätöksellä, lukuun ottamatta erittelyvirkoja. Siirto edellyttää viran ollessa täytettynä virkamiehen suostumusta. Osastopäällikön ja apulaisosastopäällikön virat siirretään erittelyvirkoina valtioneuvoston päätöksellä. Säädöspoliittiseen osastoon siirrettävistä määräajaiseen virkasuhteeseen nimitetyistä on myös tehtävä päätös. Tämä päätös ei kuitenkaan edellytä suostumusta.

Tyypillisiä virkoja, joihin on nimitetty joko toistaiseksi tai määräajaksi, ovat lainsäädäntöneuvoksen ja -sihteerin sekä osasto- ja toimistosihteerin virat. Tavallisimpia määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitettyjä ovat lainsäädäntöneuvoksen tai -sihteerin virkoja viransijaisena hoitavat sekä erityisasi-
antuntijat ja tutkijat. Sama henkilö voi olla samanaikaisesti sekä virastaan virkavapaana että nimitettyinä määräaikaiseen virkasuhteeseen joko hoitamaan jotain toista virkaa taikka hoitamaan tehtävää, jolla ei ole kytkentää mihinkään virkaan. On lisäksi huomattava, että myös virastaan virkavapaalla olevan suostumusta edellytetään viran siirtämiseen; samaa virkaa määräaikaisessa virkasuhteessa hoitava ei voi suostumusta tähän antaa.

Toimintamenomäärärahat

Osastojako edellyttäisi ministeriön sisäisessä budjetoinnissa lainvalmisteluosastolle osoitettujen toimintamenomäärärahojen jakamista osastoille.

Tilat yms.

Tilojen, kalusteiden ja laitteiden jakamisesta osastojen käyttöön olisi sovittava erikseen. Tilat olisi syytä sijoittaa siten, että kumpikin osasto saa työhuonetilansa mahdollisimman keskitettyinä. Nykyisen lainvalmisteluosaston sijaitessa kokonaisuudessaan Eteläesplanadi 10 -kiinteistössä pääosin yksiköittäin omilla kerroksissaan ei tässä suhteessa näyttäisi olevan mainittavia ongelmia.

Ministeriön tietojärjestelmissä, neuvonnassa ja opasteissa tulisi tehdä osastojakoa vastaavat muutokset.

4.6. Osastojen nimet

Suunniteltaessa lainvalmisteluosaston jakamista kahdeksi osastoksi joudutaan harkitsemaan uusien osastojen nimiä. Työryhmä piti parhaina ehdotuksina osastojen nimiksi säädöspoliittista osastoa (vrt. myös kriminaalipoliittinen osasto) ja lainvalmisteluosastoa. Nimet tulisi myös esittää ministeriön hallintosäädöksissä tässä järjestyksessä. Säädöspoliittisen osaston nimi olisi sikäli ongelmallinen, että myös lainvalmisteluosasto harjoittaa säädöspolitiikkaa, eikä taas säädöspolitiikka kuvaa osaston omaa toimintaa kattavasti, koska osastossa myös valmisteltaisiin ja tarkastettaisiin lakeja ja annettaisiin eurooppaoikeudellista neuvontaa.

Työryhmässä on esitetty myös ajatus, että muodostettavan uuden osaston nimenä tulisi olla yleisen säädöspolitiikan osasto. Tämä ei kuitenkaan poista mainittua kattavuusongelmaa. Toimialansa suhteen säädöspoliittiseen osastoon kuuluisivat tavallaan yleisen lainvalmistelun asiat, lainvalmisteluosastoon taas erityisempi (yksityis- sekä rikos- ja prosessioikeuden) lainvalmistelu. Tältäkään pohjalta (yleinen/erityinen lainvalmistelu tai lainvalmistelu I ja II) ei onnistunutta nimivalintaa ole löydetty.

5. Säädöskohtaiset perustelut

Säädösteksteihin ja niiden perusteluihin on otettu vain tästä muistiosta johtuvat muutokset. Perustelujen on tarpeen myöhemmin kehittää ja täydentää riippuen siitä, missä yhteydessä ja laajuudessa muutoksia toteutetaan.

5.1. Valtioneuvoston asetus oikeusministeriöstä (543/2003)

1 § Oikeusministeriön tehtävät

Asetuksen 1 §:n 2 kohtaan lisättäisiin laintarkastusta koskeva tehtävä. Tehtävän voidaan ajatella kuuluvan laajasti käsitettynä lainvalmistelun kehittämiseen, mutta se on kuitenkin toiminto, jonka tarkoituksena on myös säädösvalmisteluun teknisen tason varmistaminen. Tämän vuoksi tarkastus ja kehittämistehtävä voidaan tässä vaiheessa esittää erillisinä.

Laintarkastusta ei ole mainittu oikeusministeriön toimialaa koskevassa luettelossa valtioneuvoston ohjesäännön, jäljempänä VNOS, 14 §:ssä. Sen sijaan VNOS 30 § sisältää erityisen säännöksen laki- ja asetusehdotusten toimittamisesta oikeusministeriöön tarkastettaviksi. Tästä ehdotuksesta tulee VNOS 29 §:n mukaan hankkia valtioneuvoston kanslian lausunto.

3 § Ministeriön organisaatio

Nykyinen lainvalmisteluosasto jaettaisiin säädöspoliittiseksi osastoksi ja lainvalmisteluosastoksi.

Pykälässä olevaa ja ministeriön hallintosäädöksissä toistuvaa osastojen esitysjärjestystä muutettaisiin siten, että osastot esitettäisiin järjestyksessä säädöspoliittinen osasto, lainvalmisteluosasto, oikeushallinto-osasto ja kriminaalipoliittinen osasto. Esitetty osastojärjestys vastaa nykyistä paremmin oikeusministeriön päätehtävien mm. VNOS:ssa olevaa järjestystä. Samalla korostettaisiin oikeusministeriön erityistehtäviä suhteessa kaikille ministeriöille kuuluviin hallintosektorien ohjaus- ja lainvalmistelutehtäviin.

6 § Virkamiesten kelpoisuusvaatimukset

Pykälän 3 ja 6 kohtaa muutettaisiin ja 9 kohta jaettaisiin 9 ja 9a kohdaksi. Pykälässä säädettäisiin osastosta riippumatta yhdenmukaiset kelpoisuusvaatimukset säädöspoliittisen osaston ja lainvalmisteluosaston tärkeimmille virkamiehille. Kelpoisuusvaatimuksiin ei tulisi sisällöllisiä muutoksia.

5.2. Oikeusministeriön työjärjestys (177/2005)

7 § Ministeriön johtoryhmä

Pykälän 2 momentin mukaan ministeriön johtoryhmään kuuluvat ministerin ja kansliapäällikön ohella osastopäälliköt, hallintojohtaja ja talousjohtaja sekä lainvalmisteluosaston rikos- ja prosessioikeuden valmistelusta vastaava apulaisosastopäällikkö. Nykyisen lainvalmisteluosaston jakamisen yhteydessä voitaisiin lakkauttaa rikos- ja prosessioikeuden yksikön johtajan jäsenyys johtoryhmässä. Tämä ei olisi enää tarpeen ottaen huomioon uusien osastojen toimialat.

10 § Ministeriön osastot ja osastoihin kuulumattomat erilliset yksiköt

Osastojen esitysjärjestys muutettaisiin vastaamaan ehdotettua muutosta oikeusministeriöstä annetun asetuksen 3 §:ään.

11 § Yksiköt ja vastualueet

Nykyinen lainvalmisteluosastoa koskeva 2 momentti jaettaisiin 1 ja 2 momentiksi pykälän alkun. Säädöspoliittisessa osastossa olisi julkisoikeuden yksikkö, tarkastustoimisto ja eurooppaoikeuden yksikkö. Lainvalmisteluosastossa olisi yksityisoikeuden yksikkö sekä rikos- ja prosessioikeuden yksikkö. Yksiköiden nimiä ei ole pidetty tarpeellisena muuttaa. Samoin niiden sisäinen rakenne jätettäisiin ilman alaorganisointia pääasiassa sen vuoksi, että tarpeellinen joustavuus tehtävien jaossa säilyisi. Samaa puolta se seikka, että organisoituminen alayksiköihin johtaisi varsin pieniin vastualueisiin, joille ei ole tarkoituksenmukaista osoittaa hallinnollisia tehtäviä.

14 § Osastojen ja yksikköjen tehtävät

Pykälä on kirjoitettu kokonaan uudestaan kokoamalla osastojen tehtävät nykyisen työjärjestyksen 14 §:stä luettelon muotoon. Luetteloon lisättäisiin siitä puuttuneet valtiosopimusasiat sekä vastusten laatiminen kansanedustajien kirjallisiin kysymyksiin. Tehtäväluettelon sanamuotoja on voitu selkiyttää, koska tehtäväryhmät on eroteltu toisistaan.

14a § Säädöspoliittisen osaston tehtävät

Pykälä olisi uusi ja se sisältäisi säädöspoliittisen osaston tehtävät. Osastojen tehtäväpykälien järjestystä muutettaisiin edellä esitettyä osastojen luettelujärjestystä vastaavaksi.

Voimassa olevan oikeusministeriön työjärjestyksen 17 §:stä siirrettäisiin säädöspoliittisen osaston tehtäviksi sellaisinaan kohdat 5 ja 7, jotka tulisivat pykälän kohdiksi 2 ja 5. Ehdotetussa 1 kohdassa lainvalmistelutehtävä on rajattu koskemaan valtiosääntöoikeuden ja yleisen hallinto-oikeuden alaa. Ehdotuksen 3 kohdassa on esitetty aikaisempi lainvalmisteluosastolle kuulunut tehtävä huolehtia EU-oikeudellisista neuvonta- ja asiantuntijatehtävistä (17 §:n 4 kohta), mihin on lisättäisiin tehtävä yhteensovittaa EU-asioita oikeusministeriössä. Vastaava poisto tehtäisiin kansainvälisen yksikön tehtäviä koskevaan työjärjestyksen 23 §:ään. Ehdotuksen 4 kohdassa lainvalmistelu muutettaisiin säädösvalmisteluksi, joka vastaa nykyistä kielenkäyttöä ja osaston nimeä.

Pykälässä lueteltujen tehtävien lisäksi säädöspoliittiselle osastolle kuuluisivat ehdotuksen 14 §:ssä esitetyt, kaikkia osastoja koskevat tehtävät.

14b § Lainvalmisteluosaston tehtävät

Lainvalmisteluosasto huolehtisi säädösvalmistelusta yksityisoikeuden sekä rikos- ja prosessioikeuden alalla. Sen lisäksi osaston tehtävinä olisivat 14 §:ssä luetellut, kaikkia osastoja koskevat tehtävät.

14c § Säädöspoliittisen osaston ja lainvalmisteluosaston yhteistoiminta

Säädöspoliittisen osaston ja lainvalmisteluosaston yhteistoiminta on yleisperusteluissa esitetyllä tavalla erityisen korostettua verrattuna tavanmukaisesti osastoilta ja yksiköiltä edellytettävään yh-

teistyöhön. Sen vuoksi määrättäisiin erikseen, että lausunnonanto ja eduskunnassa tehtyihin kirjallisiin kysymyksiin vastausten laatiminen ovat tämän erityismenettelyn piirissä.

15 § Oikeushallinto-osaston tehtävät

Pykälän 7 kohdan loppuosa on muutettaisiin muotoon ”tarvittaessa yhteistoiminnassa säädöspoliittisen osaston tai lainvalmisteluosaston kanssa.”

17 § Lainvalmisteluosaston tehtävät

Pykälä kumottaisiin tarpeettomana.

18 § Kriminaalipoliittisen osaston tehtävät

Pykälän 1 kohtaan lisättäisiin 15 §:n 7 kohdan loppua vastaava maininta ”tarvittaessa yhteistoiminnassa säädöspoliittisen osaston tai lainvalmisteluosaston kanssa”.

23 § Kansainvälisen yksikön tehtävät

Pykälästä poistettaisiin ministeriön EU-asioiden koordinoitua koskeva tehtävä.

30 § Apulaisosastopäällikön tehtävät

Pykälä kumottaisiin. Sijaisten määräämisestä määrättäisiin 58a §:ssä

39 § Säädosehdotusten toimittaminen tarkastettavaksi

Lainvalmisteluosasto muutettaisiin säädöspoliittiseksi osastoksi.

46a § Säädöspoliittisen osaston ja lainvalmisteluosaston osastopäällikön ratkaisuvalta

Pykälä olisi samansisältöinen kuin voimassa olevan työjärjestyksen 50 §. Säädöspoliittisen osaston ja lainvalmisteluosaston osastopäällikön ratkaisuvalta olisi identtinen.

50 § Lainvalmisteluosaston osastopäällikön ratkaisuvalta

Pykälä poistettaisiin. Asiasta määrättäisiin 46a §:ssä.

58a § Sijaisten määrääminen

Pykälä olisi uusi. Osastopäällikön sijaisena toimii tavanmukaisesti apulaisosastopäällikkö ja jos heitä on useita, määräisi kansliapäällikkö sijaisuusjärjestyksen. Osastoissa tai erillisissä yksiköissä,

joissa ei ole apulaisosastopäälliköitä, määräisi kansliapäällikkö osastopäällikön tai erillisen yksikön esimiehen sijaiset. Säädöspoliittisen osaston ja lainvalmisteluosaston yksikön päällikön sijaiset määräisi osastopäällikkö.

- Liitteet: Luonnos Valtioneuvoston asetukseksi oikeusministeriöstä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta
- Luonnos oikeusministeriön asetukseksi oikeusministeriön työjärjestyksen muuttamisesta
- Suunnitelma henkilöstön sijoittumisesta säädöspoliittiseen osastoon ja lainvalmisteluosastoon

Valtioneuvoston asetus

Oikeusministeriöstä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty oikeusministeriön esittelystä,
muutetaan...

1 §

Oikeusministeriön tehtävät

Oikeusministeriön tehtäviä ovat:

2) valtioneuvoston lainvalmistelun kehittäminen, *laintarkastus* ja EU-oikeudellinen neuvonta;

3 §

Ministeriön organisaatio

Oikeusministeriössä on *säädöspoliittinen osasto*, lainvalmisteluosasto, oikeushallinto-osasto ja kriminaalipoliittinen osasto.

6 §

Virkamiesten kelpoisuusvaatimukset

Kelpoisuusvaatimuksena on:

3) *säädöspoliittisen osaston ja* lainvalmisteluosaston osastopäälliköllä oikeustieteen kandidaatin tutkinto, hyvä perehtyneisyys lainvalmisteluun ja valtionhallintoon sekä käytännössä osoitettu johtamistaito ja johtamiskokemus,

6) *säädöspoliittisen osaston ja* lainvalmisteluosaston apulaisosastopäälliköllä lainsäädäntöjohtajana ja lainsäädäntöneuvoksella toimistopäällikkönä tai yksikön johtajana oikeustieteen kandidaatin tutkinto ja hyvä perehtyneisyys lainvalmisteluun sekä käytännössä osoitettu johtamistaito,

9) *säädöspoliittisen osaston ja lainvalmisteluosaston lainsäädäntöneuvoksella oikeustieteen kandidaatin tutkinto tai muu ylempi korkeakoulututkinto sekä lainvalmistelussa tarvittava tutkimus- ja suunnittelutaito,*

9a) *säädöspoliittisen osaston* tarkastustoimiston lainsäädäntöneuvoksella oikeustieteen kandidaatin tutkinto ja suomenkielistä säädöstarkastusta suorittavalla lainsäädäntöneuvoksella lisäksi hyvä perehtyneisyys lainvalmisteluun ja ruotsinkielistä säädöstarkastusta suorittavalla lainsäädäntöneuvoksella ruotsin kielen erinomainen taito ja hyvä perehtyneisyys lainvalmisteluun tai ruotsinkieliseen lakikieleen,

Oikeusministeriön asetus
Oikeusministeriön työjärjestyksen muuttamisesta

Oikeusministeriön päätöksen mukaan,

*poistetaan
lisätään
muutetaan*

7 §

Ministeriön johtoryhmä

Johtoryhmään kuuluvat ministeri, kansliapäällikkö, osastopäälliköt, hallintojohtaja, talousjohtaja (*poist.*) ja muut, ministerin määräämät virkamiehet. Ministerin erityisavustaja osallistuu johtoryhmän kokouksiin.

10 §

Ministeriön osastot ja osastoihin kuulumattomat erilliset yksiköt

Ministeriön osastoista ja osastoihin kuulumattomista erillisistä yksiköistä säädetään oikeusministeriöstä annetun valtioneuvoston asetuksen 3 §:ssä (130/2005), jonka mukaan ***ministeriössä on säädöspoliittinen osasto, lainvalmisteluosasto, oikeushallinto-osasto ja kriminaalipoliittinen osasto sekä osastoihin kuulumattomina yksikköinä hallintoyksikkö, talous- ja tietohallintoyksikkö, kansainvälinen yksikkö, sisäisen tarkastuksen yksikkö ja viestintäyksikkö.***

11 §

Yksiköt ja vastuualueet

Säädöspoliittisessa osastossa on julkisoikeuden yksikkö, eurooppaoikeuden yksikkö ja tarkastustoimisto.

Lainvalmisteluosastossa on yksityisoikeuden yksikkö sekä rikos- ja prosessioikeuden yksikkö.

14 §

Kaikkia osastoja ja erillisiä yksiköjä koskevat tehtävät

Osastojen tehtävänä on:

- 1) käsitellä toimialaansa koskevat strategiat ja muut tärkeät suunnitelmat,***
- 2) käsitellä osaston sekä osaston ohjattavien virastojen talousarvio, tulostavoitteet, tilinpäätös ja tuloksellisuusarvio,***
- 3) valmistella ministeriön ja hallinnonalan toimintakertomus toimialaltaan,***
- 4) valmistella ohjattavia virastoja koskevat hallintosäädökset,***

- 5) huolehtia toimialansa valtiosopimusasioista, EU-asioista ja kansainvälisestä yhteistoiminnasta,
 6) antaa toimialaansa kuuluvat ministeriön lausunnot, jolleivät ne merkityksensä vuoksi kuulu ministerille,
 7) laatia toimialalleen kuuluvat vastaukset eduskunnassa tehtyihin kirjallisiin kysymyksiin,
 8) huolehtia toimialaansa kuuluvasta viestinnästä yhteistyössä ministeriön viestintäyksikön kanssa,
 9) valmistella tai ratkaista osaston henkilöstöasiat.

Erilliset yksiköt huolehtivat edellä mainituista tehtävistä soveltuvin osin.

14a §

Säädöspoliittisen osaston tehtävät

Säädöspoliittisen osaston tehtävänä on:

- 1) suunnitella ja valmistella lainsäädännöllä toteutettavia uudistuksia valtiosääntöoikeuden ja yleisen hallinto-oikeuden alalla,
- 2) tarkastaa oikeusministeriöön tarkastettaviksi toimitetut säädösehdotukset,
- 3) huolehtia EU-oikeudellisista neuvonta- ja asiantuntijatehtävistä valtioneuvostossa sekä yhteensovittaa EU-asiat, jotka koskevat useaa osastoa tai yksikköä,
- 4) kehittää valtioneuvoston säädösvalmistelua,
- 5) käsitellä Ahvenanmaan maakunnan itsehallintoa koskevat asiat.

14b §

Lainvalmisteluosaston tehtävät

Lainvalmisteluosaston tehtävänä on suunnitella ja valmistella lainsäädännöllä toteutettavia uudistuksia yksityisoikeuden sekä rikos- ja prosessioikeuden alalla.

14c §

Säädöspoliittisen osaston ja lainvalmisteluosaston yhteistoiminta

Säädöspoliittinen osasto ja lainvalmisteluosasto huolehtivat yhteistoiminnassa toimialojensa lausunnonannosta ja vastausten laatimisesta eduskunnassa tehtyihin kirjallisiin kysymyksiin.

15 §

Oikeushallinto-osaston tehtävät

 Osaston tehtävänä on myös:

- 7) valmistella toimialaansa liittyvät säädökset *tarvittaessa yhteistoiminnassa säädöspoliittisen osaston tai lainvalmisteluosaston kanssa*,

17 §

Lainvalmisteluosaston tehtävät (poist.)

18 §

Kriminaalipoliittisen osaston tehtävät

Osaston tehtävänä on myös:

1) Valmistella toimialaansa liittyvää lainsäädäntöä **tarvittaessa yhteistoiminnassa säädöspoliittisen osaston tai lainvalmisteluosaston kanssa** sekä ohjata rikosseuraamusalan norminantoa,

23 §

Kansainvälisen yksikön tehtävät

Kansainvälisen yksikön tehtävänä on (**poist.**) seurata kansainvälistä oikeudellista yhteistyötä koskevia sopimuksia ja säädöksiä sekä hoitaa niiden perusteella ministeriölle keskuselimenä kuuluvat tehtävät, kehittää ja yhteensovittaa hallinnonalan osallistumista siviilikriisinhallintaan sekä huolehtia oikeusvaltiokehityksen edistämiseen liittyvistä yhteistyöhankkeista.

30 §

Apulaisosastopäällikön tehtävät (poist.)

39 §

Säädösehdotusten toimittaminen tarkastettavaksi

Valtioneuvoston ohjesäännön 30 §:n mukaan oikeusministeriöön tarkastettaviksi toimitettavat laki- ja asetusehdotukset tarkastaa **säädöspoliittisen osaston** tarkastustoimisto, joka antaa tarkastettavaksi toimittamisesta tarkemmat ohjeet.

46a §

Säädöspoliittisen osaston ja lainvalmisteluosaston osastopäällikön ratkaisuvalta

Säädöspoliittisen osaston ja lainvalmisteluosaston osastopäällikkö ratkaisee osaston henkilöstöä koskevat asiat siten kuin jäljempänä säädetään sekä päättää lausunnon antamisesta, jollei asia merkityksensä vuoksi kuulu ministerille.

Lisäksi osastopäällikkö päättää asiantuntijan määräämisestä ja palkkion maksamisesta.

50 §

Lainvalmisteluosaston osastopäällikön ratkaisuvalta (**poist.**)

58a §

Sijaisten määrääminen

***Kansliapäällikkö määrää osastopäällikön tai erillisen yksikön esimiehen sijaiset.
Säädöspoliittisen osaston ja lainvalmisteluosaston yksikön päällikön sijaiset määrää
asianomainen osastopäällikkö.***

OIKEUSMINISTERIÖ

Luonnos
26.10.2005

I SÄÄDÖSPOLIITTINEN OSASTO

1. Johto ja yksiköihin sijoittamattomat

Ylijohtaja	NURMI, Pekka
Lainsäädäntöneuvos	(avoin)
Erityisasiantuntija	Kuuttiniemi, Kirsi
Tutkija	Iso-Ketola, Hanna-Leena (lainvalm.keh.)
Tutkija	Tarukannel, Tuuli (VM)
Henkilöstösihteeri	Paananen, Raili

2. Julkisoikeuden yksikkö

Lainsäädäntöjohtaja	NIEMIVUO, Matti
Lainsäädäntöneuvos	Aarnio, Eero J.
Lainsäädäntöneuvos	Wallin, Anna-Riitta
Lainsäädäntöneuvos	Majuri, Tuula
Lainsäädäntöneuvos	Manner, Arja
Lainsäädäntöneuvos	Siitari-Vanne, Eija
Lainsäädäntöneuvos	Halila, Leena
Lainsäädäntöneuvos	Eerola, Risto, vv.Vettenranta, Leena
Erityisasiantuntija	Palmgren, Sten
Erityisasiantuntija	Pohjolainen, Anna-Elina
Erityisasiantuntija	Enegren-Åberg, Jannika
Erityisasiantuntija	Keravuori, Marietta
Lainsäädäntösihteeri	(Jokela, Marjut) Vanhala, Liisa 1.4.06 lukien
Lainsäädäntösihteeri	(Wallin, Anna-Riitta) Nordenstreng, Laura 1.4.06

Muu henkilöstö

Osastosihteeri	Wikman, Anne
Toimistosihteeri	Paulus, Helmi
Virastomestari	Järvelin, Virpi

3. Tarkastustoimisto

Toimistopäällikkö, lainsäädäntöneuvos	TYYNILÄ, Markku
Lainsäädäntöneuvos	Bruun, Henrik
Lainsäädäntöneuvos	Palmgren, Sten vv. Malmsten, Ann-Marie
Lainsäädäntöneuvos	Sulonen, Ahti

Lainsäädäntöneuvos	Riihinen, Taina
Lainsäädäntöneuvos	Appel, Hans
Lainsäädäntöneuvos	Rautio, Tiina
Lainsäädäntöneuvos	(avoin)

Erityisasiantuntija	Simola, Martti
---------------------	----------------

Muu henkilöstö

Osastosihteeri	Jokinen, Marja
----------------	----------------

4. Eurooppaoikeuden yksikkö

Yksikön johtaja, lainsäädäntöneuvos

JÄÄSKELÄINEN, Jaana

Lainsäädäntöneuvos	Heliskoski, Joni
Lainsäädäntöneuvos	Aalto, Pekka vv. Salo, Kirsi
Lainsäädäntöneuvos	Uotila, Sina
Lainsäädäntöneuvos	Kotivuori, Hanna-Mari
Lainsäädäntöneuvos	Suviranta, Outi vv. Liukko, Arno

Lainsäädäntösihteeri	(avoin)
Lainsäädäntösihteeri	Uotila, Sina vv. Arenmaa, Katja
Lainsäädäntösihteeri	Korjus, Nina vv. Leino-Sandberg, Päivi

Muu henkilöstö

tarkastaja	Lankinen, Liisa
osastosihteeri	Siltanen, Pirkko
toimistosihteeri	Alanko, Seija

II LAINVALMISTELUOSASTO

1. Rikos- ja prosessioikeuden yksikkö

Lainsäädäntöjohtaja	TÖRNQVIST, Jan
Lainsäädäntöneuvos	Linna, Tuula
Lainsäädäntöneuvos	Lehtimäki, Liisa
Lainsäädäntöneuvos	Välimaa, Asko
Lainsäädäntöneuvos	Andersson, Lena
Lainsäädäntöneuvos	Lindstedt, Jukka vv. Hannula, Ilari
Lainsäädäntöneuvos	Jahkola, Katariina
Lainsäädäntöneuvos	Leppänen, Tatu
Lainsäädäntöneuvos	Kanerva, Janne
Lainsäädäntöneuvos	Rasilainen, Aki
Lainsäädäntöneuvos	Hannula, Ilari vv. Innanen, Tanja

Lainsäädäntösihteeri	Innanen, Tanja vv. Monto, Mikko
Lainsäädäntösihteeri	Simola, Martti vv. Pulkkinen, Kirsi
Lainsäädäntösihteeri	Vettenranta, Leena vv. Groundstroem, Jörgen
Lainsäädäntösihteeri	Forsbacka, Solveig

EU-lainsäädäntösihteeri	Männistö, Sanna
Erityisasiantuntija (EU)	Leppänen, Maarit
EU-avustaja (VM)	Kiriakos, Sami

Muu henkilöstö

osastosihteeri	Vanhalakka, Sanna vv. Holma-Paukkeri Tyyni
toimistosihteeri	Marjamäki, Tarja
virastomestari	Lötjönen, Martti

2. Yksityisoikeuden yksikkö

Lainsäädäntöjohtaja	Astola, Tiina
Lainsäädäntöneuvos	Jokela, Marjut
Lainsäädäntöneuvos	Helin, Markku
Lainsäädäntöneuvos	Lahelma, Marjo
Lainsäädäntöneuvos	Jauhiainen, Jyrki
Lainsäädäntöneuvos	Leinonen Antti
Lainsäädäntöneuvos	Pulkkinen, Pekka
Lainsäädäntöneuvos	Kummoinen, Katri
Lainsäädäntöneuvos	Antila, Tuomo
Lainsäädäntöneuvos	Salila, Jari

Erityisasiantuntija	Söderlund, Désirée vv.
Erityisasiantuntija	Tuokila, Marja
Erityisasiantuntija	Hämäläinen, Riitta

Lainsäädäntösihteeri	Leinonen, Antti vv. Ahlström, Carolina
----------------------	--

Tutkija	Manninen, Mette
EU-avustaja (VM)	Möller, Tia

Muu henkilöstö

osastosihteeri	Martovaara, Tuula
toimistosihteeri	Holma-Paukkeri, Tyyni vv. Martikainen, Arja
toimistosihteeri	Ijäs Päivi
virastomestari	Silvennoinen, Matti